

Referat fra Seminar: Det intelligente velfærdshjem

Visionen om *Det intelligente velfærdshjem* forener de efterhånden velkendte mantraer i debatten om velfærdssamfundets udfordringer i relation til sundheds- og omsorgsopgaver: Ryk pleje og behandling ud i hjemmene og invitér teknologien med indenfor. Ingeniørforeningen inviterede i december 2010 til seminar om fremtidens bolig for ældre og handicappede. På seminaret blev teknologiske muligheder, organisatoriske udfordringer, brugeroplevelser og etiske betydninger knyttet til det intelligente velfærdshjem diskuteret.

Robotstøvsugere, falddektorer og patientkufferter - disse velfærdsteknologier er allerede trådt over dørtrinnet i en del danske hjem og plejeboliger og er på vej fra afgrænset forsøgsbrug til udbredt anvendelse. Men der er dog et stykke vej fra denne sporadiske introduktion af enkeltstående teknologier til en egentlig realisering af *det intelligente velfærdshjem* eller smart homes, hvor ny teknologi understøtter alt fra personlig pleje og rengøring til sundhed og socialt samvær. Seminarets oplægsholdere repræsenterede forskning, myndigheder og udviklere og havde en fælles pointe, nemlig, at det ikke er de tekniske muligheder, der udgør forhindringer for realiseringen af visionerne for det intelligente velfærdshjem.

Teknologierne *findes* - fra intelligente vasketoiletter til gulve og tekstiler med bevægelsessensorer, spiseroboter og kommunikationsudstyr, der selv finder vej rundt i boligen. Forhindringerne for at få dem ud i hjemmene er først og fremmest af organisatorisk, økonomisk og etisk/kulturel karakter. For hvem skal indrette og vedligeholde den højteknologiske bolig, hvem skal betale, og hvilke teknologier vil brugerne overhovedet byde indenfor?

Dagens første oplæg bød på indsigter fra et af de talrige forsøg på at indfange ældre menneskers holdninger til ny teknologi gennem brugerstudier. Trods mangfoldige opfattelser af og forventninger til teknologi og hjem, synes det enslydende budskab fra undersøgelser af ældre menneskers egne ønsker at

være, at det at blive i eget hjem ikke er altafgørende, men det er derimod ønsket om selv at kunne bestemme, hvor man skal bo. Kan teknologien give øget selvhjulpethed og tryghed, er den generelt velkommen, men den må ikke bruges til at tvinge ældre mennesker til at blive i eget hjem, erstatte personlig omsorg eller medføre reel overvågning.

Dagens debat adresserede disse og lignende etiske spørgsmål ved introduktionen af velfærdsteknologier i hjemmet. Der blev blandt andet sat spørgsmålstegn ved en gængs skelnen mellem varme og kolde hænder og de værdier, der knyttes dertil. Kan kolde hænder i form af teknologier, der kan bruges i personlig pleje, ikke netop tilgodese den enkeltes blufærdighed og følelse af værdighed? Omvendt kan man spørge, om vi ikke trænger til nuancering af den præmis, at selvhjulpethed og autonomi er en altoverskyggende værdi i vores kultur? En oplægsholder mindede således forsamlingen om vigtigheden af at tilpasse nye teknologier og deres brug til en dansk kulturel kontekst med andre normer for værdighed og omsorg end i teknologiernes ofte asiatiske hjemlande.

De velfærdsteknologiske visioner på seminaret var præget af pragmatisme og realisme. Det er uomtvisteligt et felt i vækst med indlysende fordele for samfund såvel som individuelle brugere, med markedspotentialer for danske virksomheder og med et allerede ganske stort udbud af løsninger. Men på den anden side betyder lovgivning, kommu-

nernes økonomi samt eksisterende organisatoriske og faglige praksisser, at langt fra alle de teknologier, man har og vil få til rådighed, rent faktisk vil kunne nå brugerne. Læg dertil ældre menneskers varierede ønsker og kompetencer som teknologibrugere, og det bliver tydeligt, at intelligente velfærdshjem nødvendigvis må realiseres i mange forskellige tempi og udformninger.

Fremtidens hjem og plejeboliger *vil* blive fyldt med nye teknologier, som kan erstatte, supplere eller introducere helt nye praksisser og muligheder for svage ældre såvel som for plejepersonale. De nye muligheder kan have værdi for samfund og for den enkelte, men kan også medføre ændringer i pleje, hverdagsliv og relationer, som kræver et varsomt blik. Under alle omstændigheder vil nye teknologier ikke løse alle de udfordringer, velfærdssamfundet står overfor. Som en oplægsholder pointerede: En stor del af løsningen er simpelt hen, at man holder sig fysisk og mentalt frisk i længere tid, ...*ellers skal der godt nok meget teknologi til!*

Forskningsassistent, Karen Dam Nielsen, Center for Sund Aldring Afd. for Etnologi, Saxo-Instituttet, Københavns Universitet

Fakta:

Afholdt: fredag den 3. december 2010 i Ingeniørhuset, Kalvebod Brygge, København
Arrangør: Ingeniørforeningen i samarbejde med STAV og Velfærdsteknologisk Netværk.
Læs mere på www.ida.dk/velfærdsteknologi.